

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

X

**ВСЕУКРАЇНЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**



СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

27-28 квітня 2023 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**



**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 27-28 квітня 2023 року)

Суми, 2023

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали десятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 27–28 квітня 2023 р.) / уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2023. 367 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

СЕКЦІЯ 1

ПРОБЛЕМИ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

Світлана Баранова,

канд. філол. наук, доцент кафедри германської філології

Сумського державного університету

Альона Москаленко,

студентка Сумського державного університету

ПРОБЛЕМИ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

Романо-германське мовознавство є однією з головних галузей лінгвістики, що вивчає мови романської та германської груп. За своєю суттю ця галузь мовознавства займається дослідженням теоретичних та прикладних аспектів мов зазначених груп, в тому числі граматики, лексики, фонетики, морфології та синтаксису. Однак, як і у будь-якій науковій дисципліні, романо-германське мовознавство має свої проблеми та труднощі.

Мета даної роботи полягає в аналізі проблем романо-германського мовознавства та їх впливу на науку та практику. Зокрема, в роботі будуть розглянуті проблеми, як спільні корені слів, фонетичні й граматичні характеристики, лексичні та інші відмінності. Для досягнення поставленої мети, необхідно вирішити наступні завдання:

1) проаналізувати основні проблеми романо-германського мовознавства;

2) визначити цінність отриманих даних для науки та практики.

Джерелами для дослідження є наукові праці та монографії з романо-германського мовознавства, які опубліковані у виданнях з мовознавства та лінгвістики. Для отримання актуальних даних, також будуть використані матеріали з наукових баз даних, таких як Scopus, Web of Science та інші.

Однією з основних проблем романо-германського мовознавства є

фонетичні та граматичні характеристики мов. Наприклад, існує багато спільних граматичних рис у мовах романської та германської груп, але є й відмінності, які зумовлені різними системами словотвору, а також різними граматичними категоріями [2]. Крім того, романські мови мають різні діалекти, які можуть відрізнятися від країни до країни, а германські мови мають значну кількість діалектів, що зумовлено їхньою історією та територіальними відмінностями [3].

Іншою важливою проблемою є лексичні відмінності між мовами. Наприклад, в романських мовах багато слів мають латинське походження, тоді як в германських мовах – германське [3, с. 55]. Також в германських мовах багато слів, які можуть мати різні значення в залежності від контексту, тоді як в романських мовах є більш точні та однозначні слова.

Крім того, проблемою є спільні корені в мовах. Романські мови походять від латинської мови, тоді як германські мови мають свої корені в прагерманській мові [3, с. 53]. Це призводить до того, що в цих мовах можуть бути спільні слова, але з різними значеннями та вимовою. Однак, несвідоме використання мовних елементів іншої мови може стати проблемою в комунікації та перекладі. Наприклад, англійські слова можуть вживатися в романських мовах, що може створити труднощі для носіїв мови, які не знають англійської мови [1].

Не менш важливою проблемою є труднощі перекладу. У зв'язку зі зростаючими потребами у міжнародному спілкуванні та розвитку глобалізації, переклад стає все більш важливою складовою міжкультурної комунікації. Однак, переклад з романо-германських мов на інші мови і навпаки вимагає дуже високого рівня знань та навичок.

Проблема перекладу полягає в тому, що мови мають різні граматичні, лексичні та стилістичні особливості, які часто не можуть бути точно передані на іншу мову. Це може призводити до неточностей, помилок та втрати сенсу в перекладі. Також перекладачі повинні бути компетентними у двох мовах, щоб зрозуміти не тільки граматичні правила, а й культурні та історичні особливості мови.

Ще одна проблема романо-германського мовознавства полягає у неоднозначності термінології, яка може призвести до непорозумінь та помилок при спілкуванні між мовознавцями. Ця проблема є особливо актуальною при порівнянні міжмовних структур, де терміни можуть мати різне значення в різних мовах. Наприклад, термін «*case*» в англійській мові відповідає терміну «*відмінок*» в українській мові, тоді як у французькій мові для позначення цієї мовної категорії використовується термін «*cas*», а в німецькій – «*der Kasus*». Також можуть існувати різні терміни для позначення однієї й тієї ж мовної одиниці в межах однієї мови. Наприклад, для позначення звуку [ʃ] в англійській мові використовуються буквосполучення «*sh*» і «*ch*», а в німецькій мові – «*sch*».

Іншою важливою проблемою романо-германського мовознавства є відношення між синтаксисом та семантикою в мовах різних груп. Наприклад, різні мовні групи можуть мати різні підходи до вираження часу дії, зокрема минулого, теперішнього та майбутнього, що може відобразитися у відмінностях в лексиці та граматиці. Наприклад, у французькій мові існує складна система форм дієслова, яка дозволяє детально виражати час дії, тоді як у німецькій мові, навпаки, ця система є менш розвиненою, але замість цього у німецькій мові є багато сполучень слів, що відображають відносини між діями та часом [3, с. 167].

Крім того, проблемою є відсутність чіткого розуміння міжмовних контактів та їх впливу на розвиток мови. Відомо, що романські мови зазнали суттєвого впливу германських мов під час вторгнення германських племен на території Римської імперії в 5 столітті н.е. Наприклад, в іспанській мові зустрічається велика кількість слів готського походження, таких як «*rey*» (король) та «*guerra*» (війна) [1]. Однак, існує дискусія серед мовознавців щодо того, який саме вплив мали германські мови на романські мови та на яких етапах цей вплив був найбільш помітний.

Ще однією з проблем є сприйняття романо-германської мовної сім'ї як двох окремих груп мов, тобто романських мов та германських мов. Це може бути неправильним підходом, оскільки романські та германські мови мають

спільне походження та можуть бути розглянуті як один цілий лінгвістичний комплекс. Таке розуміння може допомогти краще зрозуміти розвиток та еволюцію мовних систем в романо-германській мовній групі.

Також важливо відзначити проблему зі збереженням та розвитком мовної різноманітності в романо-германській мовній сім'ї. Зокрема, в останні десятиліття спостерігається тенденція до загального зведення мовних систем до єдиного стандарту, що може призвести до втрати мовної різноманітності та культурної спадщини [3]. Наприклад, у сучасному світі англійська мова стала домінуючою мовою у бізнесі, науці, технологіях та міжнародних відносинах. Це може призвести до зникнення менших мовних спільнот та культурних традицій. У романо-германській мовній групі ця проблема особливо актуальна через велику кількість мов, які знаходяться під впливом більш потужних та впливових мов, таких як англійська, французька та німецька.

Проблеми романо-германського мовознавства – це галузь мовознавства, яка досліджує мовні системи групи романських та германських мов. За останні роки дослідження у цій галузі були зосереджені на різноманітних проблемах, пов'язаних зі зв'язком між цими двома мовними групами, їхніми відмінностями та подібностями, а також на вивченні впливу однієї мови на іншу. Зокрема, було розглянуто дослідження, що стосуються таких проблем, як порівняння лексики, граматики та фонетики германських та романських мов, проблема перекладу, відношення семантики та синтаксису двох мовних груп.

Завдяки науковим розвідкам у галузі романо-германського мовознавства отримують важливу інформацію про мовну структуру германських та романських мов, їхні відмінні та спільні риси. Дане дослідження може сприяти розробленню нових методик вивчення мов та покращити існуючі методи навчання.

Отже, отримані дані мають значення як для науки, так і для практики. Дослідження в галузі романо-германського мовознавства є важливим елементом мовознавчої науки, а їхні результати можуть використовуватись для розробки мовних програм та методик навчання, а також для збереження

мовного різноманіття та культурної спадщини народів, що використовують романські та германські мови. У цілому, романо-германське мовознавство є важливою галуззю мовознавства, яка дозволяє нам краще зрозуміти мови світу, їхні відмінні та спільні риси, а також забезпечує підґрунтя для розробки нових методів вивчення мов та покращення мовної політики.

Список використаних джерел:

1. Dresher, B. E., & Rice, K. *The Handbook of Historical Linguistics* (pp. 333–364). John Wiley & Sons. 2018.
2. Helmbrecht, J. *Romance-Germanic Language Contact and the Role of Typology in Grammatical Borrowing*. In *Grammatical Borrowing in Cross-Linguistic Perspective* (pp. 101–124). De Gruyter Mouton. 2019.
3. Pyles, T., & Algeo, J. *The Origins and Development of the English Language*. Cengage Learning. 2010.

Анна Решитько,

аспірант кафедри германської філології

Сумського державного університету

ПОНЯТТЯ МАГІЧНОГО ДИСКУРСУ

Історико-культурна цінність феномена магія (лат. *magia*, від грец. *μαγεία/magéia*) формувалася протягом багатьох тисячоліть і залишається серед ціннісних домінант усіх сучасних культур. Цей феномен, що з'явився як зачаток духовного життя стародавніх цивілізацій, означає чаклунські обряди та ритуали, пов'язані з вірою в здатність людини надприродним шляхом впливати на людей, тварин, явища природи, а також на уявних духів та богів [1, с. 250].

Магія нерозривно пов'язана з такими поняттями як містика, вигадка, чаклунство, які сягають наївної картини світу і категоризуються в магічних текстах, що дозволяють психологічно протидіяти негативному впливу